

Eerst lachen, dan nadenken

Harvard University in Cambridge, Massachusetts, was gisteren het toneel van de uitreiking van de Nobelprijzen voor het onderzoek van vrolijke wetenschap.

Door **KEES MOELIKER**

Wetenschap drijft op vragen. Vragen die nog niet gesteld zijn, of nog niet beantwoord. Dat moet winnares Marie-Christine Cadiergues ook gedacht hebben toen ze zich stortte op een onderzoek naar de springprestaties van katten- en hondenvlooiën en voor haar studie een Ig Nobelprijs ontving. „Welke soort springt verder?” dat was nog nooit uitgezocht. Dus liet de onderzoekster van de Ecole Nationale Vétérinaire in Toulouse 450 vlooiën van beide soorten springen op een vel plakkerig, wit papier. Conclusie: de hondenvlo springt gemiddeld 30,4 cm, de kattenvlo 19,9 cm. Met een uitvoerige beschrijving en een paar mooie grafieken publiceerde zij haar bevindingen in het vaktijdschrift *Veterinary Parasitology*. De prijzen worden sinds 1991 elk jaar uitgereikt aan wetenschappers wier prestaties „mensen eerst laten lachen en daarna aan het denken zetten”. Uit ruim zesduizend voordrachten werden tien prijswinnaars geselecteerd in ongeveer dezelfde categorieën als de echte Nobelprijzen. Ig Nobelprijs is een woordgrapje door de naam van Alfred Nobel te combineren met het Engelse *ignoble* (onedel).

Tekend voor het gewicht en de populariteit van de tegenhanger uit Harvard is het feit dat echte Nobelprijswinnaars de Ig Nobelprijs (een knutselwerkje en een oorkonde) fysiek overhandigen. Dit jaar was dat William Lipscomb (89). Hij won in 1976 de Nobelprijs voor de scheikunde en kreeg gisteren zelf ook een prijs, van de win-een-date-met-een-Nobelprijswinnaar-wedstrijd.

Astolfo Araujo en Jose Marcelino wonnen de archeologieprijs voor hun experimentele onderzoek naar de rol die gordeldieren spelen bij het verticaal verplaatsen van archeologische materialen. Het bleek dat deze holen gravende beesten de oorspronkelijke locatie van potscherven en andere artefacten behoorlijk kunnen verstoren. De economieprijs kregen Geoffrey Miller en Brent Jordan. Zij vroegen zich af of de menstruatiecyclus van *lapdansers* effect had op fooi die ze krijgen. Dat blijkt: schootanseressen die ovuleerden, verdienden gemiddeld 335 dollar per avond, tegen 260 dollar tijdens hun onvruchtbare periode. Hoewel vrouwen ‘verborgen’ vruchtbaar zijn, lijken mannen die fase wel op te merken en (onbewust) te belonen met meer fooi. Geoffrey Miller legt uit dat het onderzoek werd uitgevoerd via anonieme enquêtes: „Zelf ben ik nooit in zo’n club geweest.” Mede-winnaar Brent Jordan wel. Als student-uitsmijter van een lapdansclub viel het hem op dat als hij veel tampons aan de meisjes uitdeelde, hun inkomsten laag waren. Zo ben ik op het onderzoeksidee gekomen.”

Echte Nobelprijswinnaar William Lipscomb (89) zoekt zijn date. Foto Kees Moeliker

Alle Ig Nobelprijswinnaars 2008

- **Voedselkunde** – Massimiliano Zampini (Universiteit van Trento) en Charles Spence (Oxford University) voor „het elektronisch veranderen van het geluid van chips, zodat iemand die op chips kauwt, denkt dat die chips knapperiger en verser is dan in werkelijkheid.”
- **Vrede?** – Het Zwitserse Federale Comité voor Ethiek van niet-humane biotechnologie ‘voor het principe dat planten waardigheid bezitten’.
- **Archeologie** – Astolfo Araujo en José Marcelino (Universiteit São Paulo) voor ‘het meten hoe de loop van de geschiedenis, of de inhoud van een archeologische opgraving, overhoop kan worden gegooid door werk van een gordeldier.’
- **Biologie** – Marie-Christine Cadiergues, Christel Joubert en Michel Franc (Ecole Nationale Vétérinaire de Toulouse) voor ‘de ontdekking dat hondenvlooiën hoger kunnen springen dan kattenvlooiën’.
- **Geneeskunde** – Dan Ariely (Duke University) voor ‘het aantonen dat dure nepmedicijnen effectiever zijn dan goedkope nepmedicijnen’.
- **Cognitieve Wetenschap** – Toshiyuki Nakagaki (Hokkaido University), H. Yamada (Hiroshima University) en Ágotá Tóth (Universiteit van Szeged, Honga-

rije) voor ‘het ontdekken dat zwijmzwammen puzzels kunnen oplossen.’

- **Economie** – Geoffrey Miller, Joshua Tybur en Brent Jordan (University of New Mexico) voor het vaststellen dat de menstruatiecyclus van een professionele *lapdanser* de hoogte van de fooi beïnvloedt.
- **Natuurkunde** – Dorian Raymer (Ocean Observatories Initiative at Scripps Institution of Oceanography, USA) en Douglas Smith (University of California, San Diego) voor het leveren van het wiskundige bewijs dat een klunen touw of haar onvermijdelijk spontaan in de knoop raakt.
- **Chemie** – Sheree Umpierre, Joseph Hill en Deborah Anderson (USA) voor ‘het ontdekken dat Coca-Cola effectieve spermadodende eigenschappen heeft’, en C.Y. Hong, C.C. Shieh, P. Wu en B.N. Chiang (Taiwan) voor ‘het ontdekken dat het niet zo is.’
- **Literatuur** – David Sims (Cass Business School, London) voor zijn liefdevol geschreven studie *You Bastard*; een verkenning over ervaringen met verontwaardiging in organisaties.

▶ Zie voor meer informatie: www.improbable.com